

معرفی کتاب جامعه‌شناسی گیدنز

محمد توکل

در ایران و در زبان فارسی بعد از کتاب زمینه جامعه‌شناسی (اقتباس دکتر امیرحسین آریانپور) که بیش از دو دهه پیش ظاهر گشت و استقبال و توزیعی وسیع یافت، کتاب جامع و شامل دیگری در جامعه‌شناسی که قابل استفاده عموم و خواص هر دو باشد بیرون نیامد. شاید تنها تذکر بلحاظ محتوای علمی از آن کتاب جامعه‌شناسی باتومور (ترجمه منصور وکلجاهی) باشد که در عین فشردگی از عمق و دقت بیشتری برخوردار بود و ترجمه کم‌نظیری بین ترجمه‌های جامعه‌شناسی تا امروز را هم به خود اختصاص داد - ولی انتشار آنهم به همان دوره برمیگردد. بدین ترتیب کتاب جامعه‌شناسی آنتوننی گیدنز با ترجمه منوچهر صبوری در ۸۸۸+ صفحه (با مقدمه حدود ۱۰۰۰ صفحه) (نشر نی، ۱۳۷۳) مسلماً بزرگترین، جامعترین، دقیقترین و روان‌ترین متن جامعه‌شناسی قابل دسترس برای عموم جامعه‌شناسی پژوهان در ایران خواهد بود و براحتی جای قبلیها را خواهد گرفت.

این کتاب تنها یک متن قابل استفاده یا کتاب درسی برای درس جامعه‌شناسی نظری یا نظریه‌های جامعه‌شناختی نیست بلکه دوره‌ایست که فصلهای مختلف آن بمثابة متونی برای دروس دیگر جامعه‌شناسی مثل جامعه‌شناسی انحرافات، جامعه‌شناسی خانواده، جامعه‌شناسی فرهنگی، جامعه‌شناسی سیاسی، قشربندی اجتماعی، جامعه‌شناسی سازمانی، جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، جامعه‌شناسی جنگ، جامعه‌شناسی ادبیات، جامعه‌شناسی دینی، تغییرات اجتماعی، جامعه‌شناسی شهری، جامعه‌شناسی انقلاب، و جامعه‌شناسی جمعیت قابل استفاده و مراجعه خواهد بود. در نتیجه خرید و مطالعه این کتاب حجیم با قیمت قابل ملاحظه آن برای دانشجویان رشته جامعه‌شناسی بخصوص، مغتنم و موجه خواهد بود چون این کتاب متنی برای چند درس است و نه یک درس. مضاف بر آن و بیرون از دایره دانشجویی علوم اجتماعی، این کتاب مجموعه‌ای ذیقیمت برای دانش پژوهان و علاقمندان به فهم و تحلیل اجتماعی خواهد بود. بگفته خود گیدنز "تفکر جامعه‌شناسانه بیش از هر چیز به خودشناسی کمک می‌کند که

به نوبه خود می تواند به شناخت بهتر، از دنیای روابط اجتماعی یاری کند" (ص ۱). مباحث جامعه‌شناسی و منجمله موضوعاتی که گیدنز در این کتاب گردهم آورده برای هر ناظر علاقمند به تحولات و واقعیات اجتماعی در سطح ملی و بین‌المللی کمک ذهنی و تحلیلی خواهد بود. بر این سیاق است که "جامعه‌شناسی باید تجربه‌ای رهایی‌بخش باشد: جامعه‌شناسی احساس همدردی و نیروی اندیشه و تخیل ... را گسترش می‌دهد، چشم‌اندازهای جدیدی را پیرامون سرچشمه‌های رفتار ... می‌گشاید، و به درک ژرفتر زمینه‌های فرهنگی متفاوت با فرهنگ ما می‌انجامد. مطالعه جامعه‌شناسی تا آن‌جا که با اندیشهٔ جزمی مبارزه می‌کند ... امکانات آزادی انسان را افزایش می‌دهد" (مقدمه کتاب).

یکی از وجوه متمیز این کتاب در مقایسه سایر مبانی جامعه‌شناسی اینست که این کتاب بسیار بیشتر "حاوی مطالبی در مورد کشورهای جهان سوم است" و در نتیجه برای خوانندگان این طرف دنیا قابل استفاده‌تر.

و اما در مورد مؤلف کتاب، آنتونی گیدنز. وی عضو Kings College دانشگاه کمبریج است و معلم جامعه‌شناسی آن دانشگاه. گیدنز بطور شگفت‌آوری توانسته است در مدت نسبتاً کوتاهی خود را بعنوان یکی از بزرگترین مفسرین و بنظر خیلی‌های بزرگترین مفسر نظریه اجتماعی مدرن در زبان انگلیسی تثبیت کند. شهرت وی علاوه بر زادگاهش انگلستان که ویرا بعنوان بزرگترین جامعه‌شناس می‌شناسد، به آمریکای شمالی که نام و حضور وی مقبولیت و طرفداران بسیار زیادی پیدا کرده است تسری یافته است - همینطور به بخش‌های دیگر انگلیسی‌زبان جهان. تألیفات گیدنز بسیار زیاد و متنوع است، و از آنجمله است: سرمایه‌داری و نظریه اجتماعی جدید، ساخت طبقاتی جوامع پیشرفته، قواعد جدید روش جامعه‌شناسی، مسائل اساسی نظریه اجتماعی، اساس جامعه، نتایج تجدّد و ... که همگی اعتبار وسیع جهانی یافته‌اند. کتاب مورد بحث، جامعه‌شناسی، از تألیفات اخیر گیدنز است با توزیع و استقبال بسیار وسیع. مترجم، منوچهر صبوری، نیز از اساتید و مترجمین مبرز و مجرب دانشگاه است و همکاران جامعه‌شناسی دانشگاه تهران وی را بعنوان نمونه برجسته در تدریس و ترجمه معرفی می‌کنند. از خصایص ویژه صبوری کار عمقی و بدور از هیاهو است که این خصیصه اکنون خیلی شایع نیست. ترجمه و چاپ این مجموعه سنگین که حتی همکاران وی را نیز "غافلگیر" کرد نمونه‌ای از آنست.

نکته آخر اینکه در پایان هر فصل کتاب منابعی برای مطالعه بیشتر علاقمندان معرفی شده و همینطور واژه‌نامه‌های مفاهیم اساسی و اصطلاحات مهم مربوط به موضوعات و مباحث هر فصل که در بخش آخر کتاب آمده، اینها و نیز فهرست راهنمای فارسی موضوعات و اسماء بر غنای کتاب و ترجمه افزوده است. امید که جامعه دانشگاهی، دانشجویی و اهل مطالعه بهره کافی از آن ببرند.

آنتونی گیدنز، جامعه‌شناسی، ترجمه منوچهر صبوری، چاپ اول ۱۳۷۳، تهران، شابک